

Ústní KOLOKVIUM – metodologická diskuse k judikátu

Metodologické problémy právní praxe (MP909K) – podzim 2023

Úkol:

Pozorně si prostudujte úryvek z argumentace Nejvyššího soudu ČR k problematice kvalifikace vodícího psa (viz k tomu rozsudek NS ze dne 25. 1. 2018, sp. zn. 33 Cdo 1201/2017 – viz z něho citovaný úryvek níže) a řešte úkoly zadané níže za pomoci výňatků z aplikované právní úpravy:

„Nejvyšší soud dovolání připustil pro řešení otázky dosud neřešené, zda vodícího psa lze z hlediska § 599 odst. 1 občanského zákoníku zařadit výhradně do kategorie věc – zvíře. Vodící pes je zvířetem, které má krom vlastností náležejících psovi jako zvířeti rovněž vlastnosti, resp. schopnosti charakterizované označením „vodící“. Na základě zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, lze vodícího psa označit za zvláštní (kompenzační) pomůcku. Samotné označení na základě tohoto zákona sice z vodícího psa automaticky nečiní pro účely § 599 odst. 1 občanského zákoníku jinou věc než zvíře. „Nástavbu“ zvířete – vodícího psa tvoří právě soubor vlastností, resp. schopností a stav cvičenosti, které jej činí vodícím a které jsou vymezeny v příloze 2 (Dovednosti vodícího psa) vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. ...

Vodícího psa je proto nezbytné posuzovat současně jako zvíře a (živou) věc – specifickou kompenzační pomůcku; přičemž je třeba pečlivě odlišit, které případné vady má pes jako zvířecí druh (vady zvířete) a které vady se týkají nedostatků té jeho složky, která kompenzační pomůckou (a činí jej vodícím psem). Pokud vodící pes vykazuje vady, které by bylo možno přisoudit jakémukoliv psovi (např. skrytá nemoc nebo zranění, výskyt dysplazie kyčelního kloubu apod.), je na místě požadovat, aby byly vytknuty v prekluzivní lhůtě šesti týdnů po převzetí. Avšak vady spočívající v neschopnosti vodícího psa disponovat zvláštními vlastnostmi stanovenými vyhláškou č. 388/2011 Sb., resp. tyto vůbec získat, lze vytknout do šesti měsíců od předání, neboť jde o vady věci – specifické kompenzační pomůcky.“

§ 599 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

(1) Vady musí kupující uplatnit u prodávajícího bez zbytečného odkladu. Práva z odpovědnosti za vady se může kupující domáhat u soudu, jen jestliže vady vytkl nejpozději do šesti měsíců, jde-li o vady krmiv, do tří týdnů a jde-li o vady zvířat, do šesti týdnů od převzetí věci.

§ 9 odst. 12 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením:

Příspěvek na zvláštní pomůcku, který je poskytován na pořízení vodícího psa, se poskytne jen na pořízení psa, který byl vycvičen a předán právníkem nebo fyzickou osobou, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy. Podmínka členství v mezinárodní organizaci sdružující výcvikové školy se považuje za splněnou, i pokud není právníkem nebo fyzickou osobou jejím členem, avšak podala přihlášku za člena, nejdéle však po dobu 2 let ode dne podání této přihlášky. Prováděcí právní předpis stanoví dovednosti vodícího psa, které musí splňovat.

Příloha č. 2 vyhlášky č. 388/2011 Sb.:

Dovednosti vodícího psa

Poslušnost, ovladatelnost a chování – zejména. 1. Ovladatelnost na vodítku za klidu, na místě. Cílem dovednosti je, aby pes následoval osobu se zrakovým postižením při obrazech a změně směru za klidu, na místě. 2. Ovladatelnost psa na vodítku za pohybu. Cílem dovednosti je, aby při chůzi pes zvládal chůzi na vodítku u osoby se zrakovým postižením a kopíroval její pohyb. 3. Polohy psa v klidu vedle osoby se zrakovým postižením. Dovednost obsahuje zvládání cviků sedni, ležni, vstaň u osoby se zrakovým postižením. 4. Aport atd. (výčet zahrnuje celkem 34 dovedností).

Otázky a úkoly:

- 1) Podřaďte pojem pes pod obecnější právní pojem. Proveďte jazykový a logicko-systematický výklad tohoto pojmu dle občanskoprávní úpravy ve starém občanském zákoníku (OZ) a v novém občanském zákoníku (NOZ).
- 2) Jaké metody výkladu a právní argumenty uplatnil Nejvyšší soud při výkladu pojmu „vodící pes“? O jaký typ pojmu se jedná?
- 3) Vyložte pojem „zvláštní pomůcka“ ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 329/2011 Sb. Jaké prvky mohou být kvalifikovatelné pod tento pojem?
- 4) Pokuste se vysvětlit, za jakých důvodů lze vodícího psa kvalifikovat jako „zvláštní pomůcka“.
- 5) Jaký druh výkladu použil Nejvyšší soud při interpretaci pojmu „vodící pes“? Vysvětlete kontext, v němž soud předmětný výklad zaujal.
- 6) Dle jaké metody výkladu lze vodícího psa charakterizovat jako objekt kupní smlouvy? Vysvětlete, jakými zásadami se takový výklad řídí.
- 7) Porovnejte status psa jako „zvířete“ a jako „zvláštní pomůcky“ pro zdravotně postižené z hlediska pojmových znaků těchto právních pojmů. Analyzujte účelové pozadí těchto pojmů.
- 8) Pojmenujte dva systematické principy, o něž se opírají úvahy Nejvyššího soudu o charakteru vodícího psa. Který z těchto principů hraje v závěrech Nejvyššího soudu vůdčí úlohu?
- 9) Zabývejte se terminologií užitou Nejvyšším soudem – pojmy „nadstavba“, „složka“ atd. Pokuste se tyto pojmy vhodným způsobem nahradit za užití instrumentária právní metodologie.
- 10) Zaujměte k právním závěrům Nejvyššího soudu vlastní stanovisko.
- 11) Zamyslete se nad tím, zda by závěry Nejvyššího soudu beze zbytku obstály podle právní úpravy v NOZ, a zdůvodněte svůj názor.
- 12) Zabývejte se výkladem Nejvyššího soudu z pohledu aplikace principu lex specialis na dikci ustanovení § 599 odst. 1 OZ.